

Tisková zpráva

Nastavení přijímacích zkoušek plýtvá potenciálem žáků z ciziny

9. června 2020, Praha

Právě probíhající přijímací zkoušky na střední školy představují pro všechny žáky významný krok směrem k budoucímu povolání. Pouze několik hodin života deváťáka rozhodne o tom, zda se přiblíží svému snu, nebo se naopak jeho sen rozplyne v nesrozumitelném zadání s výjimkami z pravidel, což se stává skutečností u žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) mnohem častěji než u jejich českých vrstevníků. Jednotná přijímací zkouška nebere v potaz omezené jazykové znalosti žáků z ciziny, a tím jim brání ve vstupu na střední školu.

Žáků cizinců na základních školách za posledních pět let přibýlo více než o třetinu. Oproti tomu jejich počet na středních školách zůstal více méně stejný (cca 9 tisíc). Tento fakt signalizuje, že jednotnou přijímací zkouškou někteří z nich neprojdou a nemohou se dál vzdělávat. „Situaci může dokreslit také porovnání statistiky Ministerstva vnitra a Ministerstva školství, které ukazuje, že rozdíl mezi cizinci ve věku 15-19 let (tzn. ve věku střední školy) a těch, co reálně studují SŠ, je 11 tisíc! Část z nich je ještě na ZŠ, ale většina z nich je zřejmě zcela mimo vzdělávací systém,“ popisuje Kristýna Titěrová (programová ředitelka META, o.p.s.) ve svém [článku Jednotné přijímačky aneb potřebujeme chytáky a výjimky?](#)

U přijímacích zkoušek porovnávají své jazykové znalosti a dovednosti uchazeči-rodilí mluvčí s uchazeči s odlišným mateřským jazykem, kteří se česky teprve učí. Takto znevýhodnění uchazeči doplácí na to, že nerozumí komplikovanému, mnohdy nejednoznačnému zadání či dlouhému textu, ve kterém mají najít například „hrubky“ nebo citově zabarvené slovo. Jednotné přijímací zkoušky z matematiky a češtiny coby povinné součásti prvního kola přijímacího řízení na všechny maturitní obory by měly v zásadě zaručit jeho spravedlivý průběh. Se spravedlností to ovšem má pramálo společného, nezohledňují-li různou startovací pozici žáků se znevýhodněními (mj. žáků s OMJ). Ačkoliv uchazeči přicházející přímo ze zahraniční školy mohou z ČJ absolvovat jen ústní pohovor s ředitelem školy, zkoušku z matematiky musejí v nezměněné podobě skládat všichni. Ke zkoušce z matematiky se doposud přistupuje tak, že „počítat zvládne i cizinec“ a „čísla jsou ve všech jazycích stejná“. Podrobili jsme přijímací **testy z českého jazyka a matematiky analýze**, kterou jsme zjišťovali, do jaké míry testům porozumí nerodilí mluvčí z řad našich klientů. [Výsledky analýzy](#) ukázaly, že přijímací testy skutečně silně znevýhodňují uchazeče, kteří se jazyk teprve učí. A to i z [matematiky](#), což dokládá i menší úspěšnost uchazečů cizinců.

Chceme-li předcházet nepříznivým důsledkům spojeným s neúspěšnou integrací cizinců a zejména plýtvání potenciálu mladých lidí, měl by náš vzdělávací systém brát v úvahu potřeby znevýhodněných skupin. Pro vytvoření rovných podmínek je potřeba **zavést systémové změny**. Pro žáky navštěvující českou základní školu méně než 5 školních roků by se jednotná zkouška z českého jazyka měla nahradit pohovory či testy z češtiny jako druhého jazyka, které by sloužily především pro ověření **minimální vstupní jazykové úrovně** potřebné pro vstup na střední školu. Také test z **matematiky** by měl být pro žáky s OMJ **upravený tak**, aby mu adekvátně porozuměli. A pro žáky s minimální znalostí českého jazyka by měl být dostupný také [roční přípravný kurz češtiny před vstupem na SŠ](#), a to v každém kraji.

„My v METĚ to bohužel vidíme na denní bázi, kdy mladí lidé musí konfrontovat své ideály o vysněné škole či povolání s reálnými možnostmi úspěchu u přijímaček. A nemálo z těch nadaných končí na učebních oborech, ke kterým nemají vztah, ačkoliv jejich snem byla vysoká škola. Jestliže totiž náš vzdělávací systém neumí reagovat a podpořit znevýhodněné skupiny v tak kritické situaci, tedy v přechodu do středního vzdělávání, které vlastně připravuje na budoucí povolání, naprosto zásadně mrhá potenciálem těchto mladých lidí,“ dodává zkušenosti z praxe Kristýna Titěrová, programová ředitelka META, o.p.s.

Kontaktní osoba: Kristýna Titěrová, email: titerova@meta-ops.cz, mobil: 771 153 555